ISSN 0856 - 034X

THE UNITED REPUBLIC OF TANZANIA

Supplement No. 41 ***28th October, 2022***

SUBSIDIARY LEGISLATION

To The Gazette of the United Republic of Tanzania No. 42 Vol. 103 Dated 28th October, 2022
Printed by The Government Printer, Dodoma by Order of Government

TANGAZO LA SERIKALI NA. 637 la tarehe 28/10/2022

SHERIA YA USIMAMIZI WA MAZINGIRA,
(SURA YA 191)

KANUNI

(Zimetengezwa chini ya vifungu vya 75 na 230(2)(s))

KANUNI ZA UDHIBITI NA USIMAMIZI WA BIASHARA YA
KABONI ZA MWAKA 2022

MPANGILIO WA KANUNI

SEHEMU YA KWANZA
MASHARTI YA UTANGULIZI

1. Jina la Kanuni.
2. Matumizi.
3. Tafsiri.

SEHEMU YA PILI
MISINGI YA JUMLA

4. Misingi ya jumla.

SEHEMU YA TATU
MALENGO

5. Lengo.

SEHEMU YA NNE
UTAWALA NA MUUNDO WA KITAASISI

6. Mamlaka ya Waziri.
7. Kukasimu majukumu.
8. Mamlaka ya Taifa ya Uratibu au Mratibu wa Kitaifa.
9. Majukumu ya Mamlaka ya Taifa ya Uratibu au Mratibu wa Kitaifa
10. Majukumu ya Mkurugenzi.
11. Kamati ya Wataalam ya Kitaifa ya Kutathmini Miradi ya Kaboni.
12. Majukumu ya Kamati ya Wataalamu ya Kitaifa ya Kutathmini Miradi ya Kaboni.
13. Mgongano wa kimaslahi.
14. Majukumu ya Wizara za Kisekta.
15. Wizara yenye dhamana ya serikali za mitaa.
16. Majukumu ya sekretarieti ya mkoa.
17. Majukumu ya mamlaka za serikali za mitaa.
18. Majukumu ya mmiliki.
19. Majukumu ya Mpendekezaji mradi.
20. Majukumu ya Baraza.
21. Majukumu ya serikali ya kijiji au mtaa.
22. Majukumu ya sekta binafsi, washirika wa maendeleo na asasi za kiraia.

SEHEMU YA TANO
MATAKWA YA BIASHARA YA KABONI

23. Uwezo wa kuendesha biashara ya kaboni.
24. Masharti ya mradi.
25. Tathmini ya athari ya mazingira na ya kijamii.

SEHEMU YA SITA
UDHIBITI NA USIMAMIZI WA BIASHARA YA KABONI

26. Hatua za kufuata katika kuanzisha na kuendesha mradi wa biashara ya kaboni.
27. Kuandaa na kuwasilisha Andiko la Awali la Mradi.

28. Kuandaa na kuwasilisha Andiko la Mradi.
29. Mikataba ya makubaliano.
30. Kuanza kwa mradi.
31. Kufutwa kwa idhini.

SEHEMU YA SABA
UTHIBITISHAJI NA UIDHINISHAJI

32. Uhakiki na uthibitishaji.
33. Utoaji wa viwango vya kaboni.

SEHEMU YA NANE
UCHANGIAJI WA GHARAMA NA FAIDA

34. Gharama na faida kwa wadau.
35. Jukumu la kuchangia huduma za jamii.

SEHEMU YA TISA
KUJENGA UWEZO, UELEWA NA USHIRIKI WA UMMA

36. Kujenga uwezo, uelewa na ushiriki wa umma.

SEHEMU YA KUMI
MAKOSA NA ADHABU

37. Makosa na adhabu.

SEHEMU YA KUMI NA MOJA
MASHARTI YA JUMLA

38. Msajili.
39. Rejesta.
40. Wajibu wa kutunza kumbukumbu.
41. Wajibu wa kuwasilisha taarifa.
42. Ufuatiliaji na tathmini.
43. Wajibu wa kutoa taarifa kwa uwazi.
44. Uwajibikaji.
45. Kutokuhamishika kwa idhini.
46. Uandaaji wa miongozo.
47. Utekelezaji wa kanuni.
48. Masharti ya mpito.
49. Mapitio.

ALI

SHERIA YA USIMAMIZI WA MAZINGIRA,
(SURA YA 191)

KANUNI

(Zimetengenezwa chini ya Vifungu vya 75 na 230(2)(s))

KANUNI ZA UDHIBITI NA USIMAMIZI WA BIASHARA YA KABONI ZA MWAKA 2022

SEHEMU YA KWANZA
MASHARTI YA UTANGULIZI

Jina la Kanuni

1. Kanuni hizi zitajulikana Kanuni za Udhibiti na Usimamizi wa Biashara ya Kaboni za Mwaka 2022.

Matumizi

2. Kanuni hizi zitatumika kwa aina zote za miradi ya biashara ya kaboni Tanzania Bara.

Tafsiri

3. Katika Kanuni hizi, isipokuwa kama muktadha utahitaji vinginevyo:

Sura 191

"Sheria" maana yake ni Sheria ya Usimamizi wa Mazingira;

"viwango vya Kaboni" maana yake ni kiasi cha tani moja ya hewa ya kabonidayoksaidi au kiasi kinacholinga na hicho cha hewa nyingine ya gesijoto kinachopunguzwa kwa ajili ya kuuzwa kwenye biashara ya kaboni;

"biashara ya kaboni" maana yake ni kuuza na kununua viwango vya kaboni viliyoidhinishwa au kuthibishwa katika utoaji, upunguzaji na uondoaji wa kaboni kwa mujibu wa viwango vya kaboni vya kimataifa;

"Mkurugenzi" maana yake ni mkurugenzi wa mazingira aliyeteuliwa kwa mujibu wa Sheria;

"Baraza" maana yake ni Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira lililoanzishwa kwa mujibu wa Sheria;

"mmiliki" maana yake ni mmiliki wa mali inayohusika katika biashara ya kaboni;

"Waziri" maana yake ni waziri mwenye dhamana na mazingira;

"Wizara" maana yake ni Wizara yenye dhamana na mazingira;

"Kamati ya Wataalamu ya Kitaifa ya Kutathmini Miradi ya Kaboni'' maana yake ni Kamati maalumu iliyoundwa na Mamlaka ya Taifa ya Uratibu au Mratibu wa Kitaifa kwa ajili ya kuhakiki na kuchambua Wazo la Mradi au Andiko la Mradi lililowasilishwa;

"Mchango wa Taifa wa Kukabiliana na Mabadiliko ya Tabianchi" maana yake ni mpango wa kitaifa wa kupunguza utoaji wa gesijoto na kukabiliana na athari za mabadiliko ya tabianchi kama ilivyoainishwa chini ya Makubaliano ya Paris;

"mpendekezaji" maana yake ni mtu yeyote awe mtu binafsi au taasisi anayependekeza utekelezaji wa mradi au programu ya biashara ya kaboni;

"wazo la Awali la Mradi" maana yake ni andiko lenye maelezo kwa ufupi juu ya mradi wa biashara ya kaboni

"Andiko la Mradi" maana yake ni andiko lenye maelezo ya kina kuhusu mradi wa biashara ya kaboni;

"Msajili" maana yake ni Mamlaka ya Taifa ya Uratibu au Mratibu wa Kitaifa mwenye jukumu la usajili wa miradi ya biashara ya kaboni;

"Mamlaka za usimamizi" maana yake ni taasisi yoyote ya Serikali yenye jukumu la kusajili taasisi zinazohusika na miradi ya biashara ya kaboni;

"Mamlaka ya Taifa ya Uratibu au Mratibu wa Kitaifa" maana yake ni wizara au taasisi iliyoteuliwa na nchi kuratibu masuala ya mazingira pamoja na shughuli za miradi ya kaboni.

SEHEMU YA PILI
MISINGI YA JUMLA

Misingi ya jumla

4.-(1) Taasisi yoyote inayotekeleza mradi wa kaboni au mtu yeyote anayetekeleza mamlaka chini ya Kanuni hizi atazingatia misingi ya-

(a) maendeleo endelevu;
(b) utunzaji endelevu wa mazingira
(c) uwazi;
(d) ufanisi;
(e) msingi wa kulipia uchafuzi wa mazingira;
(f) ujumuishaji wa masuala ya kijamii na kiuchumi na manufaa mapana ya kimazingira; na
(g) viwango vya kimataifa.

(2) Mtu yeyote anayetekeleza mamlaka kwa mujibu wa Kanuni hizi, wakati wa kutoa uamuzi wowote, amri yoyote, utekelezaji wa mamlaka yoyote au utendaji wa jukumu lolote atapaswa kuongozwa na masharti ya kanuni ndogo ya (1) pamoja na msingi wa usawa, haki, wajibu na majukumu ya pamoja lakini yanayotofautiana kulingana na mazingira ya kitaifa.

SEHEMU YA TATU
MALENGO

Lengo

5.-(1) Lengo la Kanuni hizi ni kuweka masharti ya udhibiti na usimamizi wa miradi ya biashara ya kaboni.

(2) Katika kuhamasisha ufikiaji wa lengo lililobainishwa kwenye kifungu kidogo cha (1), Kanuni hizi zinaweka masharti ya mfumo wa kisheria unaotakiwa kuhakikisha utunzaji uendelevu wa mazingira na hivyo kutoa mchango wa nchi kwenye jitihada za kimataifa katika kupunguza uzalishaji wa gesijoto.

SEHEMU YA NNE
USIMAMIZI NA MUUNDO WA KITAASISI

Mamlaka ya Waziri

6.-(1) Waziri atakuwa na wajibu wa kusimamia masuala yote yanayohusiana na mabadiliko ya tabianchi na kwa msingi huo atawajibika kutoa miongozo muhimu ya kisera kuhusu mabadiliko ya tabianchi ikiwemo biashara ya kaboni.

(2) Waziri anaweza kutoa miongozo ya jumla kwa wizara za kisekta, idara za serikali, Baraza, mamlaka za serikali za mitaa, asasi zozote za umma au za kiraia au taasisi binafsi ambayo ni muhimu kwa madhumuni ya utekelezaji wa masharti ya Kanuni hizi;

(3) Pamoja na wajibu wa Waziri chini ya masharti yaliyotangulia, Waziri atakua na mamlaka ya kuidhinisha na kutoa barua ya idhini ya utekelezaji wa mradi wa biashara ya kaboni uliokidhi sifa zilizoainishwa.

Kukasimu majukumu

7. Waziri anaweza kukasimu baadhi ya majukumu ya Mamlaka ya Taifa ya Uratibu au Mratibu wa Kitaifa kwa taasisi zozote zilizorejewa katika kanuni ya 6(2) kwa masharti kadiri atakavyoona inafaa.

Mamlaka ya Taifa ya Uratibu au Mratibu wa Kitaifa

8. Wizara yenye dhamana na masuala ya mazingira itakuwa ni Mamlaka ya Taifa ya Uratibu au Mratibu wa Kitaifa.

Majukumu ya Mamlaka ya Taifa ya Uratibu au Mratibu wa Kitaifa

9.-(1) Majukumu ya Mamlaka ya Taifa ya Uratibu au Mratibu wa Kitaifa yatajumuisha-

(a) kuunganisha nchi na michakato ya kimataifa ya mabadiliko ya tabianchi;

(b) kuratibu masuala yanayohusu mabadiliko ya tabianchi nchini;

(c) kutoa miongozo ya kisera kuhusu biashara ya kaboni na kuweka mifumo mingine ambayo inakuza haki ya uwekezaji, jamii, utamaduni, uchumi na mazingira;

(d) kusajili miradi ya biashara ya kaboni chini ya mfumo wa soko la kimtaifa na soko huria;
(e) kuunda Kamati ya Wataalamu ya Kitaifa ya Tathimini kwa ajili ya kuhakiki na kuchambua wazo la mradi na andiko la mradi;
(f) kutoa barua ya kutokuwa na pingamizi kwa andiko la awali la mradi;
(g) kumshauri mpendekezaji wa mradi kuzingatia sera za bima kwenye miradi ya kaboni;
(h) kutoa taarifa muhimu kwa ipendekezaji wa mradi wa biashara ya kaboni;
(i) kupima, kutoa taarifa na kuhakiki gesijoto;
(j) kuratibu na kufanya ufuatiliaji na tathimini ya miradi iliyosajiliwa ya biashara ya kaboni;
(k) kushirikiana na Wizara yenye dhamana ya mazingira katika Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar kwa masuala yanayohusu biashara ya kaboni;
(l) kutunza rejesta ya miradi yote ya biashara ya kaboni nchini; na
(m) kutekeleza masuala yote muhimu kwa mujibu wa Kanuni hizi na mikataba ya kimataifa.

(2) Bila kuathiri masharti ya kanuni ndogo ya (1), Mamlaka ya Taifa ya Uratibu au Mratibu wa Kitaifa anaweza kuunda Kamati ya Wataalamu ya Kitaifa ya Kutathmini Miradi ya Kaboni itakayojumuisha wataalamu wa fani mbalimbali ili kushauri kuhusu mradi wa biashara ya kaboni uliowasilishwa.

Majukumu ya Mkurugenzi

10. Katika masuala yanayohusu utekelezaji wa masharti ya Kanuni hizi, Mkurugenzi atakuwa na majukumu yafuatayo:

kuishauri Serikali kuhusu hatua za kudhibiti na kusimamia biashara ya kaboni;

(a) kufuatilia na kutathmini shughuli za biashara ya kaboni zinazofanywa na wadau husika ili kuhakikisha uzingatiaji wa Kanuni hizi;
(b) kuimarisha uratibu wa kisekta na uhamasishaji wa wadau kwa ajili ya udhibiti na usimamizi thabiti wa biashara ya kaboni;
(c) kuratibu na kuhamasisha ushiriki na elimu kwa umma kwa wadau kuhusu biashara ya kaboni; na
(d) kuwezesha kufanyika kwa tafiti kuhusu biashara ya kaboni.

Kamati ya Wataalamu ya Kitaifa ya Kutathmini Miradi ya Kaboni

11.-(1) Kamati ya Wataalamu ya Kitaifa ya Kutathimini Miradi ya Kaboni itakuwa kamati ya ushauri kwa Mamlaka ya Taifa ya Uratibu au Mratibu wa Kitaifa.

(2) Kamati ya Wataalamu ya Kitaifa ya Kutathmini Miradi ya Kaboni inaweza kuundwa na wajumbe kutoka Wizara za Serikali, idara, wakala, asasi za kiraia, taasisi za elimu na sekta binafsi zenye uzoefu katika mradi wa biashara ya kaboni unaopendekezwa.

(3) Mkurugenzi atakuwa mwenyekiti wa Kamati ya Wataalamu ya kitaifa ya Kutathmini Miradi ya Kaboni.

(4) Kamati ya Wataalamu ya Kitaifa ya Kutathmini Miradi ya Kaboni itajiwekea taratibu za uendeshaji wa shughuli zake.

Majukumu ya Kamati ya Wataalamu ya Kitaifa ya Kutathmini Miradi ya Kaboni

12. Kamati ya Wataalamu ya Kitaifa ya Kutathmini Miradi ya Kaboni itakuwa na majukumu yafuatayo:

(a) kufanya uchambuzi wa Andiko la Awali la Mradi kama litakavyowasilishwa kwake na kutoa mapendekezo kwa Mamlaka ya Taifa ya Uratibu au Mratibu wa Kitaifa;
(b) kufanya uchambuzi wa Andiko la Mradi kama litakavyowasilishwa kwake na kutoa

mapendekezo kwa Mamlaka ya Taifa ya Uratibu au Mratibu wa Kitaifa; na

(c) kutekeleza majukumu mengine yoyote yanayoweza kuwasilishwa kwake na Mamlaka ya Taifa ya Uratibu au Mratibu wa Kitaifa chini ya Kanuni hizi.

Mgongano wa kimaslahi

13.-(1) Mjumbe wa Kamati ya Wataalamu ya Kitaifa ya Kutathmini Miradi ya Kaboni atatakiwa kutoa tamko la mgongano wa kimaslahi kabla ya kushiriki katika shughuli za kamati.

(2) Bila kujali kanuni ndogo ya (1), Mamlaka ya Taifa ya Uratibu au Mratibu wa Kitaifa ataamua kama mjumbe anaweza kuendelea au kutokuendelea na shughuli za kamati.

Majukumu ya Wizara za kisekta

14. Wizara za kisekta zitakuwa na majukumu yafuatayo:

(a) kutoa ushauri wa kitaalamu, usimamizi na kisheria kwenye biashara ya kaboni;

(b) kutoa barua ya ridhaa kwa mradi wa biashara ya kaboni uliopendekezwa katika sekta husika; na

(c) kutambua kiwango cha kaboni kilichoidhinishwa kutoka katika miradi ya biashara ya kaboni inayotekelezwa katika sekta husika kwenye tathmini ya kitaifa ya gesijoto.

Wizara yenye dhamana ya Serikali za Mitaa

15.-Wizara yenye dhamana ya serikali za mitaa itakuwa na majukumu yafuatayo:

(a) kusimamia na kuratibu utekelezaji wa sera na miongozo kuhusu miradi ya biashara ya kaboni;

(b) kutoa maelekezo kuhusu mapato na matumizi yanayohusiana na miradi ya biashara ya kaboni;

(c) kuwezesha kujenga uwezo katika biashara ya kaboni;
(e) kupitia mikataba na hati za makubaliano zinazohusu biashara ya kaboni; na
(e) kuhakikisha kuwa shughuli za uhifadhi wa mazingira zinapewa kipaumbele kwenye matumizi ya mapato yanayotokana na miradi ya kaboni.

Majukumu ya sekretarieti ya mkoa

16. Sekretarieti ya mkoa itakuwa na majukumu yafuatayo:

(a) kusimamia na kuratibu miradi ya biashara ya kaboni katika eneo lake la utawala;
(b) kuwezesha kujenga uwezo kuhusu biashara ya kaboni katika ngazi ya mkoa, mamlaka za serikali za mitaa na jamii; na
(c) kutoa ushauri wa kitaalamu, usimamizi na kisheria kwenye biashara ya kaboni.

Majukumu ya mamlaka za serikali za mitaa

17. Mamlaka za serikali za mitaa zitakuwa na majukumu yafuatayo:

(a) kusimamia miradi ya biashara ya kaboni katika maeneo yao ya utawala, kwa kushauriana na sekretarieti ya mkoa;
(b) kupitia na kuchambua miradi ya biashara ya kaboni katika ngazi ya halmashauri;
(c) kuratibu, kusimamia na kufuatilia utekelezaji wa miradi ya biashara ya kaboni katika maeneo yao ya utawala;
(d) kuhakikisha maslahi ya jamii inayozunguka mradi yanalindwa katika miradi au programu za biashara ya kaboni;
(e) kuandaa na kutekeleza miradi au programu kama mpendekezaji mtarajiwa katika maeneo yao ya utawala;
(f) kukusanya mirabaha ya kisheria iliyopatikana kutoka kwenye miradi au programu za biashara ya kaboni katika maeneo yao ya utawala;

(g) kuwezesha kujenga uwezo wa jamii inayozunguka mradi wa biashara ya kaboni na viongozi wa vijiji;

(h) kutoa miongozo inayofaa kuhusu uandaaji wa mipango, bajeti na matumizi ya fedha za miradi ya biashara ya kaboni; na

(i) kutoa ushauri wa kitaalamu, usimamizi na kisheria kwenye biashara ya kaboni katika maeneo yao ya utawala.

Majukumu ya Mmiliki

18. Mmiliki atakuwa na majukumu yafuatayo:

(a) kuandaa na kutekeleza mradi kama mpendekezaji au mbia wa mpendekezaji

(b) kutoa ushahidi wa umiliki wa mali inayohusika katika mradi wa biashara ya kaboni;

(c) kuandaa, kusaini na kutekeleza mikataba inayohusiana na miradi ya biashara ya kaboni; na

(d) kutoa barua ya ridhaa kupitia mamlaka ya serikali inayohusika kuthibitisha ushiriki katika mradi wa biashara ya kaboni.

Majukumu ya Mpendekezaji mradi

19.-(1) Mpendekezaji atakuwa na majukumu yafuatayo:

(a) kufanya usajili wa mradi wa biashara ya kaboni kwa Msajili;

(b) kuandaa na kutekeleza mradi wa biashara ya kaboni;

(c) kushauriana na mmiliki husika na wadau wengine wowote katika kuandaa na kutekeleza mradi wa kaboni;

(d) kuandaa na kuingia mikataba na wadau katika utekelezaji wa miradi ya biashara ya kaboni;

(e) kuuza viwango vya kaboni vilivyozalishwa na mradi wa kaboni;

(f) kugawa mapato yanayotokana na mauzo ya viwango vya kaboni kwa wadau kwa

kuzingatia mfumo wa mgawanyo wa gharama na faida chini ya kanuni ya 34;

(g) kuandaa na kuwasilisha taarifa ya maendeleo ya utekelezaji wa mradi wa biashara ya kaboni kwa mujibu wa kanuni ya 41 kwa kushirikiana na mamlaka ya serikali husika, mmiliki au mbia; na

(h) kujenga uwezo wa wadau katika biashara ya kaboni.

(2) Bila kuathiri kanuni ndogo ya 1(e), uuzaji wa viwango vya kaboni iliyozalishwa unaweza kufanywa kwa kupitia soko la hisa lililoanzishwa ndani ya nchi.

Majukumu ya Baraza

20. Majukumu ya Baraza kuhusiana na miradi ya biashara ya kaboni yatakuwa kama ifuatavyo:

(a) kuhakikisha uzingatiaji na utekelezaji wa sheria katika miradi ya biashara ya kaboni; na

(b) kutoa elimu kuhusu biashara ya kaboni.

Majukumu ya serikali ya kijiji au mtaa

21. Serikali ya kijiji au mtaa itakuwa na majukumu yafuatayo:

(a) kuandaa, kusaini na kusimamia utekelezaji wa mikataba inayohusiana na miradi ya biashara ya kaboni kwa kushauriana na halmashauri husika;

(b) kulinda maslahi ya jamii inayozunguka miradi ya biashara ya kaboni;

(c) kuhakikisha ushiriki wa jamii inayozunguka mradi wa biashara ya kaboni;

(d) kusimamia na kufuatilia utekelezaji wa biashara ya kaboni katika kijiji au mtaa;

(e) kuandaa na kutekeleza mradi wa biashara ya kaboni kama mpendekezaji mtarajiwa;

(f) kuhakikisha ushiriki wa umma katika kujenga uwezo kuhusu biashara ya kaboni; na

(g) kuandaa mipango, bajeti, matumizi na kutoa taarifa za fedha katika miradi ya biashara ya kaboni katika kijiji au mtaa.

Majukumu ya sekta binafsi, washirika wa maendeleo na asasi za kiraia

22. Kwa madhumuni ya kutekeleza Kanuni hizi, sekta binafsi, washirika wa maendeleo na asasi za kiraia zitakuwa na majukumu yafuatayo:

(a) kupanga, kuandaa na kutekeleza miradi au programu za kaboni;
(b) kufanya tafiti katika biashara ya kaboni;
(c) kuwezesha kujenga uwezo katika biashara ya kaboni; na
(d) kuhamasisha upatikanaji wa fedha za kaboni.

SEHEMU YA TANO
MATAKWA YA BIASHARA YA KABONI

Sifa za mpendekezaji wa biashara ya kaboni

23.-(1) Mpendekezaji na wabia wanaoshiriki katika kutekeleza wa miradi ya biashara ya kaboni watapaswa kuwa watu binafsi au taasisi.

(2) Mpendekezaji anatakiwa kuwa na sifa zifuatazo:

(a) awe na utaalamu mahususi katika biashara ya kaboni;
(b) awe na uwezo wa kifedha wa kuwekeza katika miradi ya biashara ya kaboni; na
(c) azingatie matakwa yote ya kisheria katika kufanya biashara ya miradi ya kaboni nchini.

Mahitaji ya mradi

24.-(1) Mtu yeyote hataruhusiwa kuendesha miradi ya biashara ya kaboni bila kusajiliwa na Msajili.

(2) Mradi unaotakiwa kusajiliwa kama mradi wa biashara ya kaboni, utakuwa na sifa zifuatazo:

(a) uwe unaendana na sera, sheria na mikakati ya kitaifa;
(b) uonyeshe jinsi mradi utakavyochangia katika Mchango wa Taifa wa Kukabiliana na Mabadiliko ya Tabianchi;
(c) uzingatie sekta za kipaumbele za kitaifa katika biashara ya kaboni;
(d) uwe na barua ya ridhaa na kushiriki kwa wabia wanaohusika katika mradi;
(e) uwe na uthibitisho wa umiliki wa mali inayohusika katika mradi;

(f) ushirikishe jamii zinazozunguka mradi katika utekelezaji wa mradi;
(g) uzingatie uwazi na haki katika biashara;
(h) uzingatie vipaumbele vya kitaifa katika uwekezaji, ulinzi wa ikolojia, jamii utamaduni na uchumi;
(i) uweke wazi taarifa za msingi za mradi ikiwa ni pamoja na gharama, viwango vya kaboni vilivyothibitishwa na makisio ya mapato;
(j) uoneshe fursa za ajira zinazotarajiwa kwa wataalamu wa ndani ya nchi na jamii zinazozunguka mradi; na

uonyeshe mradi utakavyowajibika katika utoaji wa huduma kwa jamii.

Tathmini ya Athari kwa Mazingira TS.Na. 474 la 2018

25.-(1) Miradi ya biashara ya kaboni itatakiwa kufanyiwa tathmini ya athari kwa mazingira na jamii kwa mujibu wa Kanuni za Tathmini ya Athari kwa Mazingira.

(2) Bila kuathiri kanuni ndogo ya (1), miradi inayohusu kupunguza utoaji wa gesijoto kutokana na upotevu na uharibifu wa misitu, na jukumu la uhifadhi, usimamizi endelevu na kuongeza kiasi cha kaboni ya misitu katika nchi zinazoendelea, inatakiwa kufanyiwa Tathmini ya Viwango vya REDD+.

SEHEMU YA SITA
UDHIBITI NA USIMAMIZI WA BIASHARA YA KABONI

Hatua za uanzishaji na uendeshaji wa mradi wa biashara ya kaboni

26. Uanzishaji na uendeshaji wa miradi ya biashara ya kaboni utafuata hatua zifuatazo:

(a) mpendekezaji au mmiliki atawasilisha maombi ya usajili wa wazo la mradi wa biashara ya kaboni kwa Mamlaka ya Taifa ya Uratibu au Mratibu wa Kitaifa kwa kujaza fomu ya maombi kama ilivyoainishwa katika Jedwali la Kwanza;
(b) fomu ya maombi ya usajili wa wazo la mradi iliyokamilika itaambatishwa na uthibitisho wa malipo ya ada ya maombi isiyorejeshwa kama ilivyoainishwa katika Jedwali la Pili;

(c) Mamlaka ya Taifa ya Uratibu au Mratibu wa Kitaifa atashughulikia na kumjibu mpendekezaji kuhusu usajili wa wazo la mradi ndani ya siku thelathini; na

(d) pale ambapo matakwa ya maombi yamezingatiwa, Mamlaka ya Taifa ya Uratibu au Mratibu wa Kitaifa atamuelekeza mpendekezaji au mmiliki kuandaa Andiko la Awali la Mradi.

Kuandaa na kuwasilisha Andiko la Awali la Mradi

27.-(1) Mpendekezaji wa mradi kwa kushirikiana na mmiliki au wabia wa mradi watatakiwa kuandaa Andiko la Awali la Mradi ndani ya siku tisini kuanzia tarehe ya kusajiliwa kwa wazo la mradi

(2) Bila kuathiri kanuni ndogo ya (1), Andiko la Awali la Mradi lililoandaliwa na mpendekezaji litakuwa na vipengele vifuatavyo:

(a) jina la mradi;

(b) jina na mawasiliano ya mpendekezaji;

(c) maelezo mafupi ya mradi;

(d) shughuli zinazopendekezwa;

(e) wadau watakaohusika;

(f) eneo la mradi linalopendekezwa, mahali na ukubwa;

(g) faida za mradi zinazotarajiwa;

(h) vyanzo vya fedha na makadirio ya gharama za uwekezaji;

(i) utaratibu wa malipo au mfumo wa ulipaji wa viwango vya kaboni; na

(j) uzingatiaji wa mazingira na kudhibiti faida za kijamii na kiuchumi.

(3) Andiko la Awali la Mradi lililoandaliwa litawasilishwa kwa Mamlaka ya Taifa ya Uratibu au Mratibu wa Kitaifa kwa ajili ya kupitiwa na kuchambuliwa likiambatishwa na-

(a) uthibitisho wa malipo ya ada ya usajili wa mradi kama ilivyoainishwa katika Jedwali la Pili; na

(b) idhini ya mmiliki katika muundo wa dondoo za muhtasari wa mkutano kwa mujibu wa taratibu zilizoanzishwa na taasisi husika.

(4) Ndani ya siku thelathini kuanzia tarehe ya kupokelewa kwa Andiko la Awali la Mradi, Mamlaka ya Taifa ya Uratibu au Mratibu wa Kitaifa atatoa-

(a) Barua ya kutokuwa na pingamizi kwa Andiko la Awali la Mradi lenye sifa kama ilivyoainishwa katika Jedwali la Tatu; au

(b) barua ya mapendekezo ya uboreshaji wa Andiko la Awali la Mradi.

Kuandaa na kuwasilisha Andiko la Mradi

28.-(1) Mpendelezaji kwa kushirikiana na mmiliki au wabia wa mradi, atatakiwa kuandaa Andiko la Mradi, ndani ya miezi kumi na miwili baada ya kupata barua ya kutokuwa na pingamizi.

(2) Kwa kuzingatia kanuni ndogo ya (1), mpendekezaji kwa taarifa ya maandishi anaweza kuomba nyongeza ya muda kwa kueleza sababu za kuchelewa kuandaa na kuwasilisha Andiko la Mradi.

(3) Mamlaka ya Taifa ya Uratibu au Mratibu wa Kitaifa anaweza kumuongezea mpendekezaji muda usiozidi miezi sita kuandaa na kuwasilisha Andiko la Mradi baada ya kujiridhisha na sababu zilizotolewa.

(4) Bila kuathiri kanuni ndogo ya (1), Andiko la Mradi lililoandaliwa na Mpendekezaji litazingatia matakwa yaliyoainishwa chini ya kanuni ya 24(2).

(5) Pamoja na masharti ya kanuni ya 27(2), Andiko la Mradi lililoandaliwa litajumuisha vipengele vifuatavyo:

(a) maelezo ya jumla ya shughuli za mradi;

(b) maelezo ya kina ya takwimu za msingi na mbinu za ufuatiliaji;

(c) muda wa utekelezaji wa shughuli za mradi; na

(d) kipindi cha uzalishaji wa viwango vya kaboni.

(6) Andiko la Mradi lililowasilishwa litazingatia viwango vya kimataifa vilivyokubalika katika biashara ya kaboni vikijumuisha uthibitishaji wa mradi pale itakapohitajika.

(7) Andiko la Mradi lililoandaliwa litawasilishwa kwa Mamlaka ya Taifa ya Uratibu au Mratibu wa Kitaifa kwa ajili ya kupitiwa na kuchambuliwa.

(8) Endapo itaonekana kuwa maboresho yanahitajika katika Andiko la Mradi, Mamlaka ya Taifa ya

Uratibu au Mratibu wa Kitaifa ataandika barua kwa mpendekezaji wa mradi ya mapendekezo ya maboresho husika.

(9) Ndani ya siku thelathini kuanzia tarehe ya kupokelewa kwa Andiko la mradi, Mamlaka ya Taifa ya Uratibu au Mratibu wa Kitaifa baada ya kujiridhisha kwa Andiko la Mradi limekidhi sifa zilizoainishwa katika Jedwali la Nne, atawasilisha kwa Waziri mapendekezo ya mradi ili kutoa idhini ya utekelezaji wa mradi.

(10) Barua ya idhini ya utekelezaji wa mradi itakuwa kama ilivyoainishwa katika jedwali la Nne.

Mikataba ya makubaliano

29.-(1) Watu wanaokusudia kushirikiana katika miradi ya biashara ya kaboni wataingia mikataba ya makubaliano.

(2) Mkataba wowote utakaoingiwa utajumuisha:

(a) majina ya wahusika;
(b) anwani na mawasiliano ya wahusika;
(c) uwezo wa kisheria wa wahusika;
(d) maelezo na mawanda ya mradi;
(e) mawanda ya mkataba;
(f) vigezo na masharti ya wahusika;
(g) utaratibu wa mgawanyo wa gharama na faida za mradi;
(h) mfumo wa malipo ya mapato na faida iliyopatikana;
(i) uendeshaji na muda wa mradi;
(j) ukiukwaji wa masharti;
(k) utatuzi wa migogoro;
(l) sheria itakayotumika;
(m) marekebisho;
(n) kusimamisha na kuvunja mkataba;
(o) dhana ya majanga yasiyosababishwa na upande wowote;
(p) saini na mamlaka ya watiasaini;
(q) saini za mashahidi wa watiasaini; na
(r) lakiri au muhuri wa wahusika.

Kuanza kwa mradi

30. Mpendekezaji ataanza shughuli za utekelezaji wa mradi ndani ya miaka miwili baada ya kupokea idhini ya kutekeleza mradi.

Kufutwa kwa idhini

31. Mazingira yanayoweza kusababisha kufutwa kwa idhini ya kutekeleza mradi yatajumuisha-

(a) kushindwa kuwasilisha Andiko la Awali la Mradi au Andiko la Mradi ndani ya muda ulioainishwa;
(b) kushindwa kuanza kwa shughuli za mradi ndani ya muda ulioainishwa;
(c) kutozingatia matakwa ya mradi kama yalivyoainishwa katika Kanuni hizi;
(d) mpendekezaji kufuta mradi kwa hiari yake kwa kutoa taarifa rasmi;
(e) pale ambapo idhini ilipatikana kwa udanganyifu;
(f) pale ambapo kuendelea kwa shughuli za mradi kuna madhara au kunaweza kuwa na madhara kwa mazingira au afya ya binadamu;
(g) pale ambapo shughuli za mradi zinaathiriwa na maslahi mengine ya umma; na
(h) pale ambapo hakukuwa na taarifa za kutosha au kulikuwa na kufichwa kwa taarifa wakati wa mchakato wa maombi.

SEHEMU YA SABA
UHAKIKI NA UTHIBITISHAJI

Uhakiki na uthibitishaji

32. Uhakiki wa mradi utafanyika kwa kuzingatia viwango vya kimataifa vinavyokubalika katika biashara ya kaboni.

Utoaji wa viwango vya kaboni

33. Utoaji wa viwango vya kaboni utafanyika kwa kuzingatia vigezo vya kimataifa vinavyokubalika katika biashara ya kaboni.

SEHEMU YA NANE
MGAWANYO WA GHARAMA NA FAIDA

Mgawanyo wa gharama na faida

34.-(1) Wadau wanaoweza kuingia gharama mbalimbali au kupata faida kutokana na biashara ya kaboni ni-

(a) mpendekezaji;

(b) mmiliki;

(c) mamlaka za udhibiti; na

(d) jamii inayozunguka mradi.

(2) Mifumo ya mgawanyo wa gharama na faida katika biashara ya kaboni itazingatia mtaji uliowekezwa, majukumu na wajibu wa wadau wa mradi.

(3) Bila kuathiri kanuni ndogo ya (2), kwa miradi inayohusisha matumizi ya ardhi:

(a) mmiliki atapata asilimia sitini na moja ya mapato ghafi yatokanayo na mauzo ya viwango vya kaboni vilivyothibitishwa.

(b) iwapo mmiliki atakuwa chini ya halmashauri, asilimia kumi kati ya asilimia sitini na moja itapewa halmashauri kwa ajili ya shughuli za uhifadhi ikijumuisha biashara ya kaboni;

(c) asilimia hamsini na moja inayobaki itatumiwa na serikali ya kijiji au mtaa kwa shughuli za maendeleo ya jamii na shughuli za uhifadhi katika ngazi ya kijiji au mtaa;

(d) iwapo mmiliki hayupo chini ya mamlaka ya halmashari asilimia kumi kati aya asilimi sitini na moja itatumiwa kwa shughuli za jamii katika ngazi ya kijiji au mtaa ambapo asilimia sita itapelekwa kwa vijiji vya jirani au mtaa na asilimia nne itapelekwa kwa halmashauri kwa shughuli za uhifadhi na asilimia hamsini na moja iliyobaki atapewa mmiliki;

(e) mpendekezaji atalipa asilimia tisa kwa Mamlaka ya Taifa ya Uratibu au Mratibu wa Kitaifa kati ya asilimia thelathini na tisa iliyobaki kama ilivyoainishwa kwenye Jedwali la Pili; na

(f) Mamlaka ya Taifa ya Uratibu au Mratibu wa Kitaifa atalipa asilimia mbili kati ya asilimia tisa kwenye mfuko wa mazingira, asilimia moja kati ya asilimia Saba zilizobaki atalipa kwa wakala anayesimamia nishati kwa ajili ya kulipia sehemu ya gharama za nishati ya kupikia na asilimia sita zilizobaki zitatumiwa na Mamlaka ya Taifa ya Uratibu au Mratibu wa Kitaifa katika shughuli za usimamizi, udhibiti na uendelezaji wa biashara ya kaboni nchini.

(4) Kuhusiana na miradi mingine yenye gharama kubwa ya uwekezaji, mgawanyo wa gharama na faida utategemea makubaliano kati ya mmiliki na mpendekezaji wa mradi.

(5) Bila kujali masharti ya kanuni ndogo za (3) na (4), Mamlaka ya Taifa ya Uratibu au Mratibu wa Kitaifa atatoa mwongozo ili kuwezesha usawa na haki katika mgawanyo wa gharama na faida katika miradi ya biashara ya kaboni.

Jukumu la kuchangia huduma za jamii

35. Bila kuathiri masharti ya kanuni ya 34, mpendekezaji wa mradi atakuwa na wajibu wa kuchangia huduma za jamii katika eneo mradi unapotekelezwa kwa mujibu wa sheria za nchi.

SEHEMU YA TISA
KUJENGA UWEZO, UELEWA NA USHIRIKI WA UMMA

Kujenga uwezo, uelewa na ushiriki wa umma

36. Mpendekezaji katika kutekeleza mradi wa biashara ya kaboni ndani ya mfumo wa sera za kimataifa na kitaifa za mabadiliko ya tabianchi atatakiwa kuchukua hatua muhimu kwa ajili ya:

(a) kuwezesha, kuimarisha, kuhamasisha, kuendeleza na kuimarisha uwezo, uelewa na ushiriki wa wadau katika miradi ya bishara ya kaboni;

(b) kwa kushirikiana na Mamlaka ya Taifa ya Uratibu au Mratibu wa Kitaifa, ataandaa

mafunzo na programu za elimu kuhusu miradi ya biashara kaboni;

(c) kutoa taarifa muhimu zinazohusu biashara ya miradi ya kaboni kwa mmiliki, jamii zinazozunguka eneo la mradi, wizara za kisekta na mamlaka za udhibiti;

(d) kuhusisha jamii zinazozunguka eneo la mradi katika upangaji, utekelezaji na ufuatiliaji wa miradi husika ya biashara ya kaboni; na

(e) kushirikishana katika uzoefu na wadau wengine, mafunzo yaliyopatikana na mbinu sahihi kwa ajili ya utekelezaji wenye tija wa miradi ya biashara ya kaboni.

SEHEMU YA KUMI
MAKOSA NA ADHABU

Makosa na adhabu

37.-(1). Mtu yeyote ambaye-

(a) atatekeleza mradi wa biashara ya kaboni bila kupata idhini chini ya kanuni hizi;

(b) atakiuka masharti yanayoambatana na idhini iliyotolewa chini ya Kanuni hizi;

(c) atashindwa kutoa taarifa za mradi au zinazohusiana na mradi wa biashara ya kaboni kama inavyotakiwa na masharti ya Kanuni hizi;

(d) atatoa taarifa za uongo, upotosha au udanganyifu kwa lengo la kupata idhini; na

(e) atakiuka masharti yoyote ya Kanuni hizi;

(f) ametenda kosa na akitiwa hatiani atawajibika kulipa faini isiyopungua shilingi milioni kumi na isiyozidi shilingi bilioni kumi au kutumikia kifungo kisichozidi miezi kumi na miwili au vyote kwa pamoja.

(2) Mtu yeyote atakayetiwa hatiani kwa makosa yaliyoainishwa katika kanuni ndogo (1) atazuiliwa kujihusisha na mradi wowote wa biashara ya kaboni.

SEHEMU YA KUMI NA MOJA
MASHARTI YA JUMLA

Msajili

38. Mamlaka ya Taifa ya Uratibu au Mratibu wa Kitaifa atakuwa msajili wa miradi ya biashara ya kaboni.

Rejesta

39. Msajili atatunza na kuhifadhi rejesta ya miradi ya biashara ya kaboni inayosimamiwa kwa mujibu wa Kanuni hizi.

Wajibu wa kutunza kumbuku-mbu

40. Mpendekezaji wa mradi wa biashara ya kaboni chini ya Kanuni hizi atatakiwa kutunza nyaraka na kumbukumbu za miamala inayohusiana na miradi ya biashara ya kaboni.

Wajibu wa kuwasilisha taarifa

41.-(1) Mpendekezaji wa mradi ulioidhinishwa atatakiwa kuwasilisha kwa Mamlaka ya Taifa ya Uratibu au Mratibu wa Kitaifa taarifa ya kuanza kwa mradi kama ilivyoainishwa katika kanuni ya 30.

(2) Mpendekezaji wa mradi anayeendesha shughuli za mradi chini ya Kanuni hizi ataandaa na kuwasilisha kwa Mamlaka ya Taifa ya Uratibu au Mratibu wa Kitaifa taarifa zifuatazo:

(a) taarifa ya mwaka ya hali ya utekelezaji wa mradi; na
(b) nakala za taarifa ya mkaguzi wa nje za miaka mitano.

(3) Muundo wa taarifa ya mwaka ya hali ya utekelezaji wa mradi utakuwa kama ilivyoainishwa katika Jendwali la Tano.

Ufuatiliaji na tathmini

42. Mamlaka ya Taifa ya Uratibu au Mratibu wa Kitaifa ataratibu ufuatiliaji na tathmini kwa vipindi mbalimbali kwa miradi ya biashara ya kaboni iliyosajiliwa kwa lengo la kupima na kutathmini mafanikio na utekelezaji wa miradi ya biashara ya kaboni.

Wajibu wa kutoa taarifa kwa uwazi

43.-(1) Kila mpendekezaji anayetekeleza mradi wa biashara ya kaboni atatakiwa kutoa taarifa zinazohusiana na mradi wa kaboni kwa uwazi kama zitakavyohitajika na

mmiliki au Mamlaka ya Taifa ya Uratibu au Mratibu wa Kitaifa.

(2) Taarifa zinazotakiwa kutolewa chini ya kanuni ndogo ya (1), zitahusisha mapato yanayotokana na mauzo ya viwango vya kaboni.

Uwajibi-kaji

44. Endapo madhara yoyote yatasababishwa na miundombinu ya mradi wa biashara ya kaboni iliyojengwa au kuwekwa katika eneo la mradi, mtu aliyejenga au mpendekezaji aliyeruhusu miundombinu hiyo ijengwe au iwekwe, atawajibika kwa madhara yaliyosababishwa katika mazingira au afya za binadamu kwa mujibu wa Sheria.

Kutokuhamishika kwa idhini

45. Idhini ya mradi wa biashara ya kaboni iliyotolewa kwa mujibu wa Kanuni hizi haitahamishika.

Uandaaji wa miongozo

46.(1) Waziri anaweza kutoa miongozo au amri mara kwa mara ili kuwezesha utekelezaji bora wa Kanuni hizi.

(2) Bila kuathiri kanuni ndogo ya (1), miongozo itakayotolewa itahusu-

(a) taratibu na mahitaji katika kuendesha miradi ya biashara ya kaboni;

(b) mgawanyo wa gharama na faida; na

(c) masuala mengineyo yanayohusiana na miradi ya biashara ya kaboni.

Utekelezaji wa kanuni

47. Kanuni hizi zitatekelezwa pamoja na mikataba ya kimataifa iliyoridhiwa na sheria nyingine yoyote inayotumika katika miradi ya biashara ya kaboni.

Masharti ya mpito

48.-(1) Mtu yeyoye anayejihusisha na miradi ya biashara ya kaboni kabla ya kuanza kutumika kwa Kanuni hizi, atatakiwa kuzingatia masharti ya Kanuni hizi baada ya kuanza kutumika kwa kanuni hizi.

(2) Bila kuathiri kanuni ndogo ya (1), Mamlaka ya Taifa ya Uratibu au Mratibu wa Kitaifa anaweza kutoa muda wa mpito usiozidi mwaka mmoja kwa mpendekezaji

ili kukamilisha taratibu za uzingatiaji wa masharti ya Kanuni hizi.

(3) Bila kuathiri kanuni ndogo ya (2), malipo yoyote yanayopaswa kulipwa kwa mujibu wa Kanuni hizi yatapaswa kulipwa katika kipindi cha mpito.

Mapitio

49.(1) Mtu ambaye hajaridhika na uamuzi uliotolewa chini ya Kanuni hizi, isipokuwa maamuzi ya Waziri, atakata rufaa kwa Waziri.

(2) Bila kuathiri kanuni ndogo ya (1), endpo mtu hajarithika na maamuzi ya Waziri, atawasilisha maombi ya mapitio kwa Waziri.

(3) Mtu yeyote atakayekata rufaa kwa mujibu wa kanuni ndogo ya (1) au kuwasilisha maombi ya mapitio kwa mujibu wa kanuni ndogo ya (2) atawasilisha rufaa au maombi hayo kwa mamlaka husika kwa njia ya barua itakayobainisha sababu za rufaa au mapitio.

(4) Mamlaka husika itayopokea rufaa au maombi ya mapitio chini ya kanuni hii itashughulikia rufaa au maombi ya mapitio ndani ya siku kumi na nne kuanzia tarehe ya kupokelewa.

____

JEDWALI LA KWANZA

____

(Limeandaliwa chini ya kanuni ya 26)(a)

FOMU YA MAOMBI YA KUANZISHA MRADI WA BIASHARA YA KABONI

Jina la mradi:…………………………..………………………………..……………………

Namba ya kumbukumbu ya maombi ya mradi:……………………….………………………

Tarehe ya maombi: ……………………………………………………..………………………

Aina ya mfumo au mbinu zinazopendekezwa kutumika (Weka alama ya vema panapohusika):

(a) Mfumo wa miradi ya maendeleo ya kupunguza gesijoto - Clean Development Mechanism (CDM (……)

(b) Uuzaji huria wa viwango vya kaboni - Voluntary Carbon Credit Trading (……)

(c) Mfumo wa utekelezaji wa pamoja wa viwango vya kaboni - Joint Credit Mechanism (JCM) (…….)

(d) Aina nyingine ……

Maelezo ya kina ya mradi

A. Maelezo ya mradi, aina, eneo, ukubwa na ratiba ya utekelezaji

	Maelezo ya jumla					
A.1 Maelezo ya mradi kwa ufupi na shughuli zinazopendekezwa (*Mradi unahusu shughuli gani, malengo, manufaa yanayotarajiwa, muda wa utekelezaji, bajeti na uhusiano wa mradi na vipaumbele vya Taifa n.k (Maneno yasizidi 250)*						
A.2 Je, Mpendekezaji wa mradi ni Mmiliki?	NDIYO		HAPANA		Maoni	
Kama ni hapana:	*Ambatisha idhini kutoka kwa Mmiliki*					
Mpendekezaji wa mradi anayesajili Andiko la Awali la Mradi						
A.3 Jina la Mpendekezaji wa Mradi						
A.4 Aina ya taasisi *(chagua moja au zaidi)*	a. Wizara, Idara au Wakala b. Serikali za Mitaa (Halmashauri ya Jiji, Halmashauri ya					

	Manispaa, Halmashauri ya Wilaya, Halmashauri ya Mji, Mtaa au Serikali ya Kijiji) c. Kampuni au mtu binafsi d. Asasi za kiraia
A.5 Kazi nyingine za Mpendekezaji wa mradi *(chagua moja au zaidi)*	a. Mfadhili b. Dalali c. Mshauri wa kitaalamu
A.6 Maelezo kuhusu uzoefu	
A.7 Anwani	
A.8 Mhusika wa kupokea mawasiliano	
A.9 Simu / nukushi	
A.10 Baruapepe na tovuti	
Mmiliki	
A.11 Jina la Mmiliki	
A.12 Aina ya taasisi *(chagua moja au zaidi)*	a. Wizara, Idara au Wakala b. Serikali za Mitaa (Halmashauri ya Jiji, Halmashauri ya Manispaa, Halmashauri ya Wilaya, Halmashauri ya Mji, Mtaa au Halmashauri ya Kijiji) c. Kampuni au mtu binafsi d. Asasi za kiraia
A.13 Anwani	
A.14 Mhusika wa kupokea mawasiliano	
A.15 Simu / nukushi	
A.16 Baruapepe na tovuti	
Mfadhili wa mradi au mnunuzi wa Viwango vya kaboni *(Orodhesha na toa maelezo kuhusu wafadhili wote wa mradi)*	
A.17 Jina la Mfadhili	
A.18 Aina ya taasisi *(chagua moja au zaidi)*	a. Serikali b. Wakala wa Serikali c. Jiji au Manispaa n.k d. Kampuni au mtu binafsi e. Asasi za kiraia
A.19 Anwani *(Jumuisha anwani ya tovuti)*	
A.20 Shughuli kuu za mradi	
A.21 Maelezo kuhusu mali na fedha *(jumla ya mali,mapato, n.k.)*	
Aina ya Mradi	
A.22 Aina ya gesijoto zinazolengwa	
A.23 Aina ya shughuli	(mf: ufyonzaji/uhifadhi)

Tangazo la serikali na. 637(linaendelea)

Eneo la Mradi			
A.24 Mkoa			
A.25 Wilaya			
A.26 Tarafa			
A.27 Kata			
A.28 Kijiji			
A.29 Eneo mahsusi la mradi (vibainishi vya GPS)			
Kama mradi wa kaboni unahusu msitu, elezea mfumo wa usimamizi wa msitu husika			
	NDIYO	HAPANA	Maoni
A.30 Je, kuna Mpango wa Usimamizi ulioidhinishwa?			
A.31 Je, kuna sheria ndogo zilizoidhinishwa?			
A.32 Je, kuna mgogoro wa ardhi au migogoro mingine?			
A.33 Je, msitu umependekezwa, umetamkwa au umetangazwa kwenye Gazeti la Serikali?			
A.34 Je, kuna Mpango wa Matumizi bora ya ardhi? (kama unahitajika)			
A.35 Je, mradi unahitaji kufanyiwa tathmini ya athari kwa mazingira?			
Ratiba ya utekelezaji			
A.36 Terehe ya kuanza mradi *(mwaka ambao mradi utaanza kutekelezwa ikijumuisha muda wa kuanza mradi baada kupata idhini ya Andiko la Mradi)*			
A.37 Mwaka unaotarajiwa kuanza kuuza viwango vya kaboni	mfano 2022/2023		
A.38 Muda wa kutekeleza mradi *(Idadi ya miaka)*			
A.39 Hali ya sasa na awamu za utekelezaji wa mradi			

Tangazo la serikali na. 637(linaendelea)

B. Faida za kimazingira na kijamii zinazotarajiwa

Faida za kimazingira	
B.1 Makadirio ya kaboni itakayofyonzwa au kuhifadhiwa *(katika tani za metriki za kabonidayoksaidi ambayo ni sawa – t CO_2eq. Tafadhali ambatisha Jedwali.)* Weka makadirio na shughuli	mf. 2022: xx t CO_2 eq mf. 2023: xx t CO_2 eq
B.2 Hali ya msingi *(Je, siku zijazo zingekuwaje bila mradi uliopendekezwa? Makadirio ya ufyonzaji au uhifadhi wa kaboni kabla ya mradi uliopendekezwa yalikuwaje? Taja mbinu utakazotumia kukokotoa hali ya msingi Eleza namna mradi unavyozingatia matakwa ya miongozo. Eleza kama shughuli za mradi haziwezi kufanyika pasipokuwepo kwa maradi, Taja vichocheo vikuu vya ukataji miti na jinsi mradi utakavyoshughulikia*	
B.3 Uoto wa asili na matumizi ya ardhi *(Je, ni aina gani ya uoto wa asili uliopo na matumizi ya ardhi kwa sasa? Je, eneo la miti ni zaidi au chini ya asilimia kumi? Je, eneo hilo ni zaidi ya hekta 0.5?)*	
B.4 Faida za kimazingira	
B.4.a Faida kwa jamii	
B.4.b Faida za kitaifa	
B.4.c Faida za kimataifa	
B.5 Ulinganifu kati ya mradi na vipaumbele vya mazingira nchini	
Faida za kijamii na kiuchumi	
B.6 Je, ni jinsi gani mradi utaboresha ustawi wa jamii inayohusika au inayozunguka mradi? Je, ni athari gani za moja kwa moja ambazo zinaweza kuhusishwa na mradi na ambazo zisingetokea kama mradi usingekuwepo? *(mf. ukusanyaji wa mapato, kutoa fursa za ajira, kupunguza umaskini, akiba ya fedha za kigeni).* Ainisha idadi ya jamii na watu watakaonufaika na mradi huu.	
B.7 Je, kuna mpango wowote wa	

Tangazo la serikali na. 637(linaendelea)

kuchangia mgawanyo wa gharama na faida? Kama jibu ni ndiyo weka kiambatisho	
B.8 Je, kuna faida nyingine? *(mf. Mafunzo au elimu kutokana na kuanzishwa kwa teknolojia mpya na bidhaa, urudufishaji katika nchi, mkoa au wilaya)*	

C. Fedha

Gharama za mradi	
C.1 Gharama za maandalizi ya mradi	Dola za Kimarekani
C.2 Gharama za uanzishwaji wa mradi	Dola za Kimarekani
C.3 Gharama zingine *(elezea)*	Dola za Kimarekani
C.4 Jumla ya gharama za mradi	Dola za Kimarekani

Tamko

Mimi………………………………………………………. ninathibitisha kwamba, taarifa zilizotolewa katika maombi haya ni za kweli kadiri ya uelewa wangu.

Jina:……………………………….. Muhuri wa Ofisi
Wadhifa:…………………….......
Saini:……………………………
Tarehe:………………………………….

Imeshuhudiwa na-
Jina:………………………………..
Wadhifa:…………………….......
Saini:……………………………
Tarehe:………………………………….

JEDWALI LA PILI

(*Limeandaliwa chini ya kanuni 26(b) na 27(3)(a))*

ADA NA TOZO

a) Ada

Na	Aina ya Ada	Kiasi
1.	Ada ya maombi (asiye raia)	Dola za Kimarekani 500
2.	Ada ya maombi (raia)	Dola za Kimarekani 250
3.	Usajili wa mradi	Asilimia 1 kutoka katika viwango vya kaboni vinavyotarajiwa kuuzwa
4.	Ada ya uendeshaji wa mradi kwa mwaka	Asilimia 5 ya mapato yanayotokana na miradi ya kaboni

b) Tozo

Na	Aina ya Tozo	Kiasi
1.	Gharama za usimamizi wa mradi kwa mwaka	Asilimia 3 ya mapato yanayotokana na miradi ya kaboni

JEDWALI LA TATU

(Limeandaliwa chini ya kanuni ya 27(4)(a))

BARUA YA KUTOKUWA NA PINGAMIZI

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
OFISI YA MAKAMU WA RAIS

Anwani ya simu:“MAKAMU”,
Simu Na.: 2113857/2116995
Fax Na.: 2113856
Baruapepe: km@vpo.go.tz

Mji wa Serikali,
Eneo la Mtumba,
P.O.Box 2502,
Dodoma,TANZANIA.

Unapojibu taja
Kumb: ……………………………………..
Tarehe:……………………

Anwani ya Mpendekezaji…
………………………………..
………………………………..

YAH: Barua ya Kutokuwa na Pingamizi inayohusu mradi wa………………………………….
………………………………………………………………………………………………

1. Rejea somo tajwa hapo juu na barua yako yenye kumbukumbu Na ………. …… …. ya tarehe …………….
2. Ofisi ya Makamu wa Rais imepokea na kupitia Andiko la Awali la Mradi unaopendekezwa.
3. Unataarifiwa kwamba -
    a. Jamhuri ya Muungano wa Tanzania ni mwanachama wa (Futa isiyohusika) Mkataba wa Umoja wa Mataifa wa Mabadiliko ya Tabianchi au Itifaki ya Kyoto au Makubaliano ya Paris.
    b. Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania haina pingamizi na mradi uliopendekezwa kama ulivyowasilishwa kupitia Andiko la Awali la Mradi.
    c. Mradi uliopendekezwa unaendana na sera, mikakati, mipango na vipaumbele vya nchi.
4. Ofisi inakujulisha kuwa, namba ya usajili wa mradi itawekwa hadharani kwa taarifa kwa umma kadiri inavyofaa.
5. Imesainiwa……………..………… na…………………………………….…………….

Muhuri

KATIBU MKUU

____

JEDWALI LA NNE

____

(*Limeandaliwa chini ya kanuni ya 28(10)*)

BARUA YA IDHINI

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA

OFISI YA MAKAMU WA RAIS

Anwani ya simu:“MAKAMU”,
Simu Na.: 2113857/2116995
Fax Na.: 2113856
Baruapepe: km@vpo.go.tz

Mji wa Serikali,
Eneo la Mtumba,
P.O.Box 2502,
Dodoma,TANZANIA.

Unapojibu taja
Kumb: ……………………………………..
Tarehe:……………………
Anwani ya Mpendekezaji(w)…
………………………………..
………………………………..

YAH: Barua ya Uidhinishaji Mradi wa……………………………..……………………….
………………………………………………………………………………………………

1. Rejea somo tajwa hapo juu na barua yako yenye kumbukumbu Na ………. …… …. ya tarehe …………….
2. Ofisi ya Makamu wa Rais imepokea na kupitia Andiko la Awali la Mradi unaopendekezwa.
3. Unataarifiwa kwamba -
    a. Jamhuri ya Muungano wa Tanzania ni mwanachama wa (Futa isiyohusika) Mkataba wa Umoja wa Mataifa wa Mabadiliko ya Tabianchi au Itifaki ya Kyoto au Makubaliano ya Paris.
    b. Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania haina pingamizi na mradi uliopendekezwa kama ulivyowasilishwa kupitia Andiko la Awali la Mradi.
    c. Mradi uliopendekezwa unaendana na sera, mikakati, mipango na vipaumbele vya nchi.
4. Barua hii ni uthibitisho kwamba, mradi wako....................(Taja jina la mradi) umeidhinishwa, ambapo utatakiwa kuzingatia sheria za Jamhuri ya Muungano wa Tanzania na mikataba ya kimataifa inayosimamia biashara ya kaboni.
5. Ofisi inakujulisha kuwa, namba ya usajili wa mradi itawekwa hadharani kwa taarifa kwa umma kadiri inavyofaa.
6. Imesainiwa……………..…………..., ………………………….…………….

Muhuri

WAZIRI WA NCHI,
OFISI YA MAKAMU WA RAIS

Tangazo la serikali na. 637(linaendelea)

(MUUNGANO NA MAZINGIRA)

JEDWALI LA TANO

(*Limetengenezwa chini ya kanuni ya 41(3)*)

MUUNDO WA RIPOTI YA MWAKA

(Taarifa hii isizidi kurasa kumi)

Hali ya Utekelezaji wa Mradi

Jina la mradi:……….………………..…………………………………………………………
Kipindi cha utekelezaji:……….…………………………………………………………………………..
Imeandaliwa na:…………………………..…………………………………………………...

1. Ripoti ya utekelezaji wa mradi

a. Kazi zilizotekelezwa

i) Maelezo ya shughuli za mradi zilizotekelezwa katika kipindi cha kuripoti kulingana na mpango kazi;
ii) Viwango vya kaboni zilizozalishwa ikilinganishwa na viwango vya kaboni vilivyotarajiwa kuzalishwa kama ilivyoainishwa kwenye Andiko la Mradi; na
iii) Taarifa nyingine muhimu.

b. Taarifa za Fedha

Taarifa ya fedha inayoonyesha muhtasari wa mapato yanayotokana na viwango vya kaboni vilivyouzwa na mgawanyo wa gharama na faida kwa wadau.

2. Matokeo ya mradi

Tathmini fupi kuhusu kiwango ambacho malengo ya mradi yamefikiwa, ambayo itajumuisha-

(a) Mafanikio katika ngazi ya jamii, taifa na kimataifa katika kujenga uwezo;
(b) Utekelezaji wa Mchango wa Taifa wa Kukabiliana na Mabadiliko ya Tabianchi;
(c) Kujenga uelewa;
(d) uhaulishaji wa teknolojia;
(e) Utunzaji wa Mazingira endelevu; na
(f) Taarifa nyingine muhimu.

3. Hali Himilivu ya Usimamizi wa Mradi

(a) Changamoto na fursa (Maelezo ya hali iliyosabibisha kubadilika kwa utekelezaji wa shughuli za mradi ikilinganishwa na mpango kazi wa mradi);
(b) Tathmini ya vihatarishi na fursa zinazotarajiwa (tathmini ya vihatarishi vya ndani au nje ya Mradi) ambavyo vinaweza kuathiri mafanikio na fursa za baadaye;
(c) Matokeo ya mradi (tathmini ya haja ya kufanya marekebisho ya mipango ya shughuli za mradi au matokeo tarajiwa, ikijumuisha hatua za kupunguza vihatarishi); na
(d) Taarifa nyingine muhimu.

4. Matarajio
   (a) Shughuli za mradi zilizopangwa kwa kipindi kinachofuata;
   (b) Uendelevu (tathmini ya kiwango cha athari chanya za mradi); na
   (c) Taarifa nyingine muhimu.

Jina la Mtekelezaji Mradi ………………………………………………….
Sahihi ……………………..............
Tarehe…………………………….
Mahali…………………………….

Dodoma,
27 Oktoba, 2022

SELEMANI SAIDI JAFO
Waziri wa Nchi, Ofisi ya Makamu wa Rais,
(Muungano na Mazingira)